

Ruimtelijke ordening en Vastgoed - Methodologie

---

1. Bodembezetting	2
1.1. Bodembezetting: aantal percelen en oppervlakte	2
1.2. Bodembezetting: Kadastraal inkomen	4
2. Gebouwenpark van woongebouwen en niet-woongebouwen	5
2.1. Aantal gebouwen (woongebouwen en niet-woongebouwen)	5
2.2. Aantal woningen	6
2.3. Aantal garages, parkings of overdekte standplaatsen	7
2.4. Kantooroppervlakte	7
2.5. Bouwvergunningen	7
2.6. Verkopen van onroerende goederen	8
2.7. Verkopen van onroerende goederen Citydev.brussels	11
3. Premies en toelagen bestemd voor huisvesting	13
4. Industrieparken en -terreinen	14
5. Sociale woningbestand	15

1. Bodembezetting

Het doel van dit hoofdstuk is een overzicht te geven van de bodembezetting in het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest en de bebouwde ruimte te behandelen via een beschrijving van residentiële en niet residentiële gebouwen. De bebouwde ruimte kan ingedeeld worden in: het bestaande (de stock), het geplande (de bouwvergunningen), de lopende realisaties (de begonnen bouwwerken) de markt (de onroerende overdrachten) en sommige woningbeleidsmaatregelen (premies en toelagen en sociale woningen).

1.1. Bodembezetting: aantal percelen en oppervlakte

De bodem is een term die toegepast kan worden op elk grondoppervlak dat menselijke bouwwerken draagt. De bodem is een grondstof en een koopwaar. Het is in de hoedanigheid van koopwaar dat hij gekadastreerd wordt.

Het Belgisch Kadaster, tegenwoordig AKRED¹, was een van de eersten om een databank op te stellen over het bodemgebruik.

De kadastrale legger bevat inlichtingen omtrent de aard, de oppervlakte en het kadastraal inkomen van alle percelen. De informatisering van deze gegevens heeft het mogelijk gemaakt een algemene statistiek "Bodem" op te stellen. Deze statistiek bestaat voor België, de gewesten, de provincies en de gemeenten en vermeldt, volgens aard, het aantal percelen, de belastbare en niet belastbare kadastrale oppervlakten evenals het belastbaar en vrijgesteld kadastraal inkomen.

Deze statistiek dient evenwel met enige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd, en dit om de volgende redenen:

- De vermelde oppervlakten hebben enkel betrekking op de gekadastreerde percelen; met de niet gekadastreerde oppervlakten (openbare wegen, pleinen, waterlopen ...) werd enkel globaal rekening gehouden.
- De gegevens werden verzameld op basis van de kadastrale aard vermeld in de kadastrale legger. Wanneer de eigenaar nalaat belangrijke veranderingen van grond of verbouwingen van gebouwen te melden, kunnen de gegevens niet bijgewerkt worden.
- De bebouwde percelen kunnen een belangrijk niet bebouwd gedeelte bevatten (tuin, weide ...).

---

¹ Administratie van het Kadaster, de Registratie en de Domeinen

De FOD Economie – Algemene Directie Statistiek heeft een beknopte versie van de algemene statistiek “Bodem” van het Kadaster opgesteld, waarbij het aantal kadastrale aarden werd gereduceerd tot 37. In deze tabellen werden die 37 kadastrale aarden verder teruggebracht tot 19 categorieën.

In de rubriek “Niet Bebouwde Percelen” werden weerhouden:

1. het bouwland nergens anders vermeld, dat de akker bouwlanden voorstelt met inbegrip van landbouwgronden voor groenteteelt,
2. de weiden en hooilanden, gegroepeerd met de rubriek boomgaarden,
3. de tuinen en parken,
4. de bossen,
5. de woeste gronden (het betreft hier percelen gaande van moerassen, venen, heiden, rotsen, over duinen en dijken tot slakkenbergen),
6. de recreatieterreinen (sportterreinen, renbanen, speelpleinen, kampeerterreinen),
7. de gekadastreerde waters (poelen, meren, vijvers, greppels, viskwekerijen, kanalen, bassins),
8. de gekadastreerde wegen (wegen, pleinen),
9. de “Andere” die bouwgronden, parkings, vliegvelden, militaire domeinen, kerkhoven en koeren groepeert.

Als “Bebouwde percelen” werden weerhouden de percelen met volgende gebouwen getypeerd naar kadastrale aarden:

10. de appartementsgebouwen: dit zijn de percelen van appartementen met kadastraal inkomen en zonder oppervlakte, de fictieve percelen van appartementsgebouwen zonder kadastraal inkomen en met oppervlakte en de buildings,
11. de huizen, hoeven en bijgebouwen (bergplaatsen, garages, afdaken, toiletten),
12. de ambachts-, industriële gebouwen: zoals wasserijen, zuivelfabrieken, bakkerijen, vleeswarenfabrieken, slachterijen, drank- en tabaksfabrieken, textielfabrieken, meubelen speelgoedfabrieken, papierfabrieken, cementfabrieken, zagerijen, cokes- en chemische fabrieken, glas- of gasfabrieken, elektrische centrales...) en de opslaggebouwen (hangars, magazijnen),
13. de kantoorgebouwen (banken, beurzen, kantoorruimten),
14. de handelsgebouwen: horeca en andere handelsinrichtingen zoals grootwarenhuizen tankstations, toonzalen, parkeergebouwen, kiosken, ...

15. de openbare gebouwen (gemeentehuizen, Koninklijke paleizen, gerechtsgebouwen en strafinrichtingen, militaire en administratieve gebouwen, rijkswachtkazernes) en de uitrustingen van openbaar nut (telefooncellen, vliegvelden, watertorens, waterzuiverings- en afvalverwerkingsinstallaties),
16. gebouwen voor sociale zorg en ziekenzorg zoals weeshuizen, crèches, rusthuizen, verpleeginrichtingen en welzijnsgebouwen,
17. de gebouwen voor onderwijs, onderzoek, cultuur (schoolgebouwen, universiteiten, musea, bibliotheken) en voor erediensten (kerken, kapellen, kloosters, synagogen, tempels, moskeeën),
18. de gebouwen voor recreatie en sport (feestzalen, jeugdhuizen, theater, spektakelzalen, culturele centra, bioscopen, casino's),
19. "Andere" groepeert de monumenten, ruïnes, tunnels, alsook alle bebouwde percelen die niet voorkomen in de vermelde categorieën.

1.2. Bodembezetting: Kadastraal inkomen

Aan alle percelen met een belastbare oppervlakte wordt een kadastraal inkomen toegekend dat ofwel belastbaar is in de onroerende voorheffing (bv. de meeste woningen), ofwel vrijgesteld is van de onroerende voorheffing (bv. zekere gebouwen bestemd voor onderwijs, woningen die genieten van de tienjaarlijkse vrijstelling, inrichtingen die van vrijstelling genieten wegens economische doeleinden). Aan de percelen met een onbelastbare oppervlakte, bv. zekere percelen die toebehoren aan openbare instellingen (gemeentehuizen, gerechtshoven, militaire gebouwen, bossen toebehorend aan Openbare Domeinen) is geen kadastraal inkomen toegekend.

Referenties

FOD Financiën - AKRED - Bodembezetting

FOD Economie - ADSEI - Algemene Directie Statistiek en economische Informatie

2. Gebouwenpark van woongebouwen en niet-woongebouwen

2.1. Aantal gebouwen (woongebouwen en niet-woongebouwen)

Het **gebouwenpark** groepeert het geheel van gebouwen zowel voor gebruik als huisvesting als voor ander gebruik.

De statistische basiseenheid is het **gebouw**. Deze bevat, behalve het hoofdgebouw, de bijgebouwen en aanhorigheden die samen een geheel vormen op hetzelfde perceel.

De Belgische statistiek onderscheidt de gebouwen naar hun gebruik.

De **woongebouwen** zijn gebouwen die

- uitsluitend bestemd zijn voor huisvesting, of anders gezegd waarvan 100% van de oppervlakte voor bewoning dient,
- hoofdzakelijk bestemd zijn voor huisvesting, waarmee bedoeld wordt dat meer dan 50% van de oppervlakte voor bewoning dient en de rest lokalen omvat die voor het uitoefenen van een beroep ingericht zijn.

De **niet-woongebouwen** zijn de gebouwen die

- uitsluitend bestemd zijn voor een ander gebruik dan huisvesting, dat wil zeggen dat 100% van de oppervlakte aangewend wordt voor dit ander gebruik,
- hoofdzakelijk bestemd zijn voor een ander gebruik dan huisvesting, waarbij, in dit geval, meer dan 50% van de oppervlakte voor dit ander gebruik wordt aangewend en de rest is ingenomen door woningen voor personen die doorgaans een bedrijvigheid in het betrokken gebouw uitoefenen (conservator, toezichter, huisbewaarder, directeur ...).
- kantoren worden gedefinieerd als 'lokale bestemd hetzij voor het beheer of de administratieve werkzaamheden van een onderneming, een openbare dienst, een zelfstandige of een handelaar; hetzij voor de uitvoering van een vrij beroep, met uitsluiting van de medische en paramedische beroepen; hetzij voor de activiteiten van ondernemingen voor intellectuele dienstverlening, met uitsluiting van de vervaardiging van materiële diensten en van immateriële goederen ².

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen gebouwen en woningen, aangezien een gebouw meerdere woningen kan bevatten.

---

² Glossarium van het GBP in het Overzicht van het Kantorenpark

Opmerking: voor de tabellen betreffende de gebouwen, zijn de gegevens sinds 1998 afkomstig van het Kadaster en zijn ze niet meer gebaseerd op een berekening vanaf de formulieren over de werken die van start zijn gegaan en de afgeronde werken die de gemeenten naar het NIS sturen, gelet op het groeiende verschil dat werd vastgesteld tussen beide bronnen. Dit verklaart de afname van het aantal woongebouwen en de toename van de niet-woongebouwen, het gaat in hoofdzaak om een nieuwe benaming, die geen impact heeft op de globale raming van het vastgoedpark.

Sinds 1984 voorziet het Kadaster/ AKRED alle bebouwde percelen van een code genaamd "constructiecode" die een aantal termen omvat die de meest karakteristieke kenmerken van de gebouwen beschrijven, onder andere de bouwwijze (gesloten, halfgesloten, open), het aantal bouwlagen, het bouwjaar, de aanwezigheid van centrale verwarming, badkamer(s) en garages, het aantal zelfstandige woonegelegenheden.

In de tabel bedoelt men met

- «Huizen twee façades», huizen tussen twee puntgevels of rijhuizen
- «Huizen drie façades», aanpalende huizen,
- «Huizen vier façades», gescheiden, alleenstaande huizen, kastelen, boerderijen,
- «Appartementsgebouwen», buildings of appartementsgebouwen waarin de appartementen aan één of aan verschillende eigenaars toebehoren, en de boven elkaar liggende woonegelegenheden zonder interne communicatiemogelijkheden en met voor elk van hen een aparte ingang,
- «Handelsgebouwen», handelszaken, grootwarenhuizen maar ook kleine horecagelegenheden, en bankagentschappen...
- «Andere», alle andere ingeschreven gebouwen die een andere functie hebben dan degene vermeld in voorgaande rubrieken.

De gegevens over de bouwperiode van de gebouwen gaan over het jaar van beëindiging van het opbouw van het gebouw. De datum van een renovatie hierna wordt niet in rekening genomen.

2.2. Aantal woningen

De bron van de gegevens over het aantal woningen is dezelfde als deze van de cijfers over het gebouwenpark. We spreken in dit geval echter over woningen in plaats van over gebouwen. Een gebouw kan meerdere woningen hebben.

We hebben er hierbij voor gekozen om geen tabellen meer te maken naar type van gebouw (kadastrale aard) waarin de woning zich bevindt. Probleem is dat er heel wat huizen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn die opgedeeld zijn in appartementen, maar waarover deze informatie zich niet in het Kadaster bevindt. Een typisch voorbeeld hiervan zijn opgedeelde herenhuizen. Een gevolg hiervan is een onderschatting van het aantal woningen, maar vooral van het aantal woningen in appartementsgebouwen in de cijfers van het Kadaster.

2.3. Aantal garages, parkings of overdekte standplaatsen

Het aantal garages, parking of overdekte standplaatsen van niet-woongebouwen die geen handelshuis zijn, is niet beschikbaar. De cijfers in de tabel gaan bijgevolg over partiële totalen.

2.4. Kantooroppervlakte

De kantorenvorraad (BROH – Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting) – Observatorium van de kantoren.

De gegevens omtrent de voorraad kantoren behoren tot een gegevensbestand opgemaakt ten behoeve van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP). De cijfers zijn opgemaakt op basis van een nauwkeurige terreinopname van het gedetailleerd gebruik van ieder gebouw in dit gewest (1996-1997). Vervolgens werd de informatie met betrekking tot de kantoorgebouwen regelmatig bijgewerkt op basis van de stedenbouwkundige vergunningen waarover de gewestelijke administratie (Directie Studiën en Planning van het BROH) beschikt. Deze administratie beheert tevens het observatorium van de kantoren. De laatste volledige gegevens betreffen de gebouwen waarvan de stedenbouwkundige vergunningen werden verleend en waarvan de oplevering van het gebouw op het terrein werd nagezien in juni 2007 met de herziening van de Sitex gegevens. De oppervlaktes voor de jaren 2007 tot 2011 (laatste opgestelde herziening) zijn dus niet meer rechtstreeks vergelijkbaar met de vermelde oppervlaktes voor de jaren 1997 tot 2006.

2.5. Bouwvergunningen

De **bouwvergunningen** worden afgegeven door de gemeenten of het Gewest voor bouw- of verbouwingsplannen krachtens de bouwregelgeving.

Een **bouwstart** komt overeen met het begin van de uitvoering van de bouwvergunning, met andere woorden de fase waarin het gebouw wordt opgetrokken.

Verbouwingen slaan op werken die:

- een stijging of een vermindering van het aantal woningen in het gebouw veroorzaken,
- een stijging of een vermindering van het volume of de oppervlakte van het gebouw veroorzaken,
- een verandering in de bestemming van het gebouw veroorzaken.

Verbouwingen die geen van bovengenoemde wijzigingen veroorzaken, worden niet in de statistiek opgenomen (bvb. de veranderingen aan een gevel, afbraak van een scheidingsmuur, het verbreden van een deur, ...).

De verbouwingen omvatten zowel de gedeeltelijke herbouw als de eigenlijke verbouwingen.

Gedeeltelijke herbouw verwijst naar wederopbouwwerken waarbij een groot deel van het oorspronkelijke gebouw wordt gebruikt.

De eigenlijke verbouwingen zijn wijzigingen aangebracht aan de binnen- of buitenstructuur van het gebouw.

De wijzigingen aan de buitenstructuur kunnen ook van het hoofdgebouw gescheiden uitbreidingen omvatten, op voorwaarde dat het kleine gebouwen op hetzelfde perceel betreft (garage, bergplaats).

Het **volume** van een gebouw wordt verkregen door de oppervlakte ervan, buitenmuren inbegrepen, te vermenigvuldigen met de hoogte, berekend vanaf de bovenzijde van de vloer van de benedenverdieping tot de halve hoogte van het dak of, ingeval van een plat dak, tot de bovenzijde van het dak.

De volumes van de kelders, bijgebouwen en aanhorigheden worden op dezelfde manier berekend en bij het totaal opgeteld. De niet-overdekte binnenruimten worden niet meegeteld.

2.6. Verkopen van onroerende goederen

A. Op basis van aard op het Kadasterplan

Statbel publiceert een statistiek rond de vastgoedverkooprijzen. Het gaat hierbij om de vastgoedprijs vermeld op de verkoopakte en niet over de prijs bij de compromis, de welke kan verschillen. Verder zijn er ook een aantal compromissen die niet leiden tot een effectieve verkoop (bijvoorbeeld als niet de nodige financiering gevonden wordt). De statistiek beslaat dus enkel de **effectieve verkopen** en niet de compromissen.

Statbel publiceerde tot 2004 jaarlijks de statistiek gebaseerd op de minuut van de notarisakten die statistische inlichtingen levert over de openbare verkopen en over de verkopen uit de hand.

De overdracht ten bezwarende titel van een onroerend goed moet noodzakelijk bekrachtigd worden door een notariële akte, die aan de registratieformaliteit onderworpen is.

Sinds 2005 gebruikt Statbel voor deze statistiek de verkoopakten die geregistreerd worden door de administratie van het kadaster en worden de nodige gegevens dus digitaal overgemaakt. Deze methodologische breuk is niet zonder belang en heeft minstens twee gevolgen:

- Ten eerste geven verschillende bronnen bij eenzelfde nomenclatuur dikwijls verschillende cijfers. Ook al beschikken we niet over een statistiek afkomstig van beide bronnen voor eenzelfde jaar, lijkt het er op dat de notariële bronnen en die van het kadaster uiteenlopen. Dit kan onder andere deels de sterke gemiddelde prijsstijging verklaren voor gewone woningen tussen 2004 en 2005.
- Ten tweede gebruikt het kadaster heel wat categorieën waarvoor een correspondentietabel moest worden opgesteld met de categorieën van Statbel. Hierdoor kan de inhoud van deze categorieën tussen 2004 en 2005 mogelijk gaan verschillen. De categorie “appartementen en delen van woongebouwen” uit 2004 en daarvoor bijvoorbeeld wordt “appartementen, flats en studio’s”. Hoewel de nieuwe categorie het mogelijk maakt de realiteit van de appartementsverkoop nauwkeuriger te benaderen, veroorzaakt ze ook een daling van het aantal verkopen en een sterke stijging van de gemiddelde prijs tussen 2004 en 2005. Dit wordt verklaard door het verdwijnen van de “delen van gebouwen” uit de statistiek (dus: kelders, zolderkamers, garages, diverse lokalen, ...). Ter informatie: in 2005 werden 850 delen van gebouwen verkocht (824 in 2006) voor een gemiddelde prijs van 44.942 EUR (44.082 EUR in 2006). Voorzichtigheid is dus geboden bij de interpretatie van de verkopen van onroerende goederen tussen 2004 en 2005.

Sinds 2007 zijn geen gegevens meer beschikbaar omtrent de verkopen van de ‘niet-woongebouwen’.

De vermelde verkoopprijzen voor de verkopen omvatten noch de registratierechten, noch de notariskosten. In de tabellen op onze website wordt de gemiddelde prijzen en aantal transacties voor de voor de volgende categorieën vermeld:

- Gewone woonhuizen
- Villa’s, bungalows en landhuizen
- Appartementen, flats en studio’s
- Bouwgronden

De indeling gebeurt op basis van de **aard vermeld op het kadasterplan**. Van zodra een nieuw gebouw afgewerkt is wordt deze aard bepaald. Hierna wordt deze aard echter niet altijd geactualiseerd als een gebouw van bestemming verandert.

De **gewone woonhuizen** omvatten tot en met 2004 de arbeiders-, bedienden-, renteniers- en burgerhuizen, alsook de landelijke huizen waarvan de oppervlakte niet meer dan 5 are bedraagt. Sinds 2005 groepeert deze categorie alle soorten huizen met uitzondering van de villa's, bungalows en de fermettes.

Deze laatste vormen sinds toen de categorie **villa's, bungalows, landhuizen**. Wat als woonhuis wordt beschouwd, dan wel als villa is gebaseerd op het (subjectieve) oordeel van de schatter van het Kadaster.

De **appartementen, flats en studio's** worden sinds 2005 omschreven als die gedeelten van woongebouwen bestemd voor huisvesting of voor andere niet-commerciële doeleinden. De gebouwen voor commercieel en industrieel gebruik en hun gedeelten zijnde kleinhandelzaken, de hotels, restaurants en cafés, de delen van de gebouwen bestemd voor commercieel gebruik, de kantoorgebouwen en delen van gebouwen bestemd voor kantoorgebruik, de andere gebouwen met een commercieel karakter en de gebouwen met een industrieel karakter.

Voor een betere leesbaarheid van het totale volume van de transacties en de evolutie van de gemiddelde prijzen, werden de openbare verkopen en de verkopen uit de hand van **bouwgronden** samengevoegd (in de kolommen "Aantal verkopen") en werden de prijzen per m² berekend voor de beschouwde referentie jaren (kolommen "Prijs per m²"). De prijs per m² voor de bouwgronden in een gemeente wordt verkregen door het totale verkoopbedrag te delen door de totale verkochte oppervlakte voor dat jaar (sinds 2001 publiceert Statbel de prijs per m²). Sinds 2015 is de statistiek betreffende de bouwgronden niet meer beschikbaar.

De statistiek op basis van de aard vermeld op het kadasterplan is beschikbaar tot en met het jaar 2017.

B. Op basis van de aard volgens de verkoopakte en de constructiecode.

Vanaf 2017 beschikt Statbel naast de aard vermeld op het kadasterplan ook over de aard volgens de verkoopakte en de constructiecode. Op basis hiervan heeft Statbel statistieken opgesteld op basis van een nieuwe methodologie. Vanaf 2018 is dit de enige statistiek met betrekking tot de vastgoedprijzen die beschikbaar is bij Statbel.

Volgende vernieuwingen werden in de methodologie aangebracht:

- Het bouwtype wordt in deze nieuwe statistieken bepaald op basis van de **aard volgend de verkoopakte** en niet meer op basis van de aard vermeld op het kadasterplan. De aard volgens de verkoopakte wordt namelijk bij elke verkoop geactualiseerd door de notaris, wat niet het geval is met de aard vermeld op het kadasterplan.
- Uit analyse van de extra variabelen blijkt dat niet alle nieuwbouw in de databank van het Kadaster wordt opgenomen en dat de data met betrekking tot nieuwbouw niet altijd

precies is. Daarom wordt in de nieuwe statistieken enkel de verkopen op de **secundaire vastgoedmarkt** opgenomen (herverkoop) en geen transacties met betrekking tot de nieuwbouw. In de oude statistiek zit wel een deel van de nieuwbouw vervat.

- Statbel publiceert niet meer de gemiddelde verkoopprijs, gezien deze te hard beïnvloed door extreme waarden, maar enkel de **mediane verkoopprijs**.
- Tenslotte worden voor de huizen in de statistieken geen opdeling meer gedaan tussen een gewoon woonhuis en een villa (de welke subjectief was), maar een classificatie op basis van het **aantal gevels**, wat objectiever is.

In de tabellen wordt bijgevolg de mediane verkoopprijs voor de volgende categorieën vermeld:

- Huizen (gesloten + halfopen bebouwing)
- Huizen (open bebouwing)
- Appartementen

De cijfers geven de situatie vanaf het jaar 2010. Er zijn geen gegevens met betrekking tot de bouwgronden en het niet-residentieel vastgoed beschikbaar. De databank laat niet toe om resultaten voor deze categorieën te berekenen.

2.7. Verkopen van onroerende goederen Citydev.brussels

Citydev.brussels werd in 1974 opgericht en is een publiekrechtelijke instelling belast met het beleid inzake economische expansie en stadsrenovatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Citydev.brussels heeft twee grote opdrachten:

- enerzijds het analyseren en bevorderen van de economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- anderzijds het bouwen van woningen voor gezinnen met een middelgroot inkomen.

De woningen worden gebouwd via publiek-private partnerschappen. De woningen worden goedkoop verkocht indien de eigenaar er zich toe verbindt er effectief te wonen.

Het aantal woningen verkocht door Citydev.brussels is het aantal notarieel geacteerd verkopen per jaar waarbij de datum van ondertekening van de verkoopakte van het goed de referentiedatum is.

Citydev.brussels verkoopt hoofdzakelijk woningen op plan; dit verklaart het verschil tussen het aantal verwezenlijkte nieuwe woningen en het aantal verkopen per jaar.

Referenties

Perspective.brussels - Overzicht van het kantorenpark

Citydev.brussels - jaarverslagen

Statbel - Financiële statistieken - verkopen van onroerende goederen

Statbel - Sociaal Economisch Onderzoek 2001

3. Premies en toelagen bestemd voor huisvesting

Binnen het Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting (BROH), brengt de directie huisvesting financiële maatregelen tot stand bestemd voor particulieren, verenigingen, eigenaars of huurders.

In die context, kent de BROH renovatiepremies, premies voor gevelverfraaiing en verhuis-, installatie- en huurtoelagen (VIHT) toe.

De renovatiepremies betreffen werken aan woningen waardoor ze beantwoorden aan de minimumvoorwaarden inzake gezondheid en veiligheid. De financiële bijdrage van het Gewest is afhankelijk van de ligging van de woning (gewestelijke tegemoetkomingsperimeters zoals de wijkcontracten), het inkomen van de aanvrager, het bouwjaar van de gebouwen, de hoedanigheid van de aanvrager (eigenaar-bewoner, huurder, vzw, ...), de aard van de werken, ...

De vermelde gegevens betreffen het aantal aanvragen (een aanvraag per woning – een gebouw kan meerdere woningen bevatten) dat bij de Directie Huisvesting is ingediend. Het bijwerken van de database van de BROH evenals de wijziging van het boekhoudingsysteem door een overgang van jaarlijkse kredieten naar uitgestelde kredieten bepalen, naast nog andere redenen, de verschillen. Men kan bijvoorbeeld een verschil tonen tussen de gepubliceerde cijfers in termen van aantal aanvragen vanaf 2001 en in termen van vastgelegde bedragen vanaf 2002. De aankooppremies werden niet meer toegekend vanaf 2003 en de laatste vastgelegde bedragen werden definitief uitbetaald in 2004.

Referenties

BROH : Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting van het Ministerie van het Brussels hoofdstedelijk Gewest (MBHG)

4. Industriparken en -terreinen

De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB) werd in 1974 opgericht en is een publiekrechtelijke instelling belast met het beleid inzake economische expansie en stadsrenovatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De GOMB heeft twee grote opdrachten:

- enerzijds het analyseren en bevorderen van de economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- anderzijds het bouwen van woningen voor gezinnen met een middelgroot inkomen.

De GOMB bezit een aantal industrieterreinen waar bedrijven zich vestigen. De bruto-oppervlakte van de terreinen is de totale oppervlakte ervan inclusief het wegennet.

Het woord vrije oppervlakte, dat in de verslagen van de GOMB gebruikt wordt vanaf 2004, betekent een beschikbare oppervlakte voor vestigingen. Deze verwijst naar het gedeelte van een terrein dat nog vrij is om er nieuwe gebouwen op te trekken of om er bedrijven te onthalen.

Referenties

GOMB : Gewestelijke ontwikkeling maatschappij van Brussel - jaarverslagen

5. Sociale woningbestand

De Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM) heeft onder andere de opdracht om te investeren in de sociale huisvesting in het BHG (bouw, sanering en renovatie) en om controle en administratief toezicht uit te oefenen over de activiteiten en het beheer van de 33 erkende Openbare Vastgoedmaatschappijen (OVM's) die woningen verhuren aan de personen die aan bepaalde specifieke voorwaarden beantwoorden (handicap, laag inkomen, ...).

De OVM's zijn Naamloze Vennootschappen, Coöperatieve Vennootschappen of Huurderscoöperatieven. Het maatschappelijk kapitaal van de OVM's is verdeeld tussen particulieren, Gemeenten, het Gewest, OCMW's en andere inschrijvers.

De actieradius van bepaalde OVM's is beperkt tot één enkele gemeente, de activiteiten van andere strekken zich uit over meerdere gemeenten of zelfs het hele BHG.

De postcodes betreffende het werkingsgebied van de OVM's stemmen overeen met de volgende gemeenten :

OVM's	Werkingsgebied	
	Postcodes	Gemeenten
Brusselse Haard	1000	Stad Brussel Vijfhoek
Lakense Haard	1020	Laeken (Stad Brussel)
De Schaarbeekse Haard	1030	Schaarbeek
Etterbeekse Haard	1040	Etterbeek
Elsense Haard	1050	Elsene
Le Foyer Saint-Gillois	1060	St-Gillis
De Anderlechtse Haard	1070	Anderlecht
Les Foyers Collectifs	1070	Anderlecht
De Molenbeekse Woning	1080	St-Jans-Molenbeek
Koekelbergse Haard	1081	Koekelberg
Villas van Ganshoren	1083	Ganshoren
De Jetse Haard	1090	Jette
Geminal	1140	Evere
Ieder zijn Huis	1140	Evere
Sam. Mij. Bouw. Soc. Won. SPW & Vriendchapswijk	1150	St-Pieters-Woluwe
HLS van Oudergem	1160	Oudergem
Le Logis	1170	Watermaal-Bosvoorde
Ville et Forêt	1170	Watermaal-Bosvoorde
Cobralo	1180	Ukkel
UMH	1180	Ukkel
Vorstse Haard	1190	Vorst
De Moderne Woning	1200	St-Lambrechts-Woluwe
De Verenigde Huurders	1200	St-Lambrechts-Woluwe
GW van St Joost-ten-Node	1210	St-Joost-ten-Node
Sorelo	1000-1020-1030-1040-1060-1080-1082-1090-1130-1140-1150-1160-1190-1210	Stad Brussel Vijfhoek - Laeken - Schaarbeek - Etterbeek - St-Gillis - St-Jans-Molenbeek - St-Agatha-Berchem - Jette - Evere - Haren - St-Pieters-Woluwe - Oudergem - Vorst - St-Joost-ten-Node
SCLAB (LOREBRU)	1000-1020-1050-1070-1080-1120-1190	Stad Brussel Vijfhoek - Laeken - Elsene - Anderlecht - St-Jans-Molenbeek - Neder-Over-Heembeek - Vorst
Assam	1000-1050-1070-1080	Stad Brussel Vijfhoek - Laeken - Elsene - Anderlecht - St-Jans-Molenbeek
Home van Ganshoren	1000-1083	Stad Brussel Vijfhoek - Ganshoren
Brussels Thuis	1000-1120-1140	Stad Brussel Vijfhoek - Neder-Over-Heembeek - Evere
La Cité Moderne	1081-1082	Koekelberg - St-Agatha-Berchem
Kapelleveld	1150-1200	St-Pieters-Woluwe - St-Lambrechts-Woluwe
Floréal	1160-1170	Oudergem - Watermaal-Bosvoorde
Messidor	1180-1190	Ukkel - Vorst

De BGHM heeft een inventaris van de sociale woningen in Brussel opgemaakt om een overzicht te krijgen van de grond- en woningreserves per gemeente.

De gebruikte indicator is het totaal aantal woningen (zowel verhuurde als leegstaande woningen) voor de 33 OVM's.

Rekening houdend met de verouderde staat van een aanzienlijk deel van het woningenbestand, wordt thans 75% van het budget voor sociale woningen gebruikt voor de renovatie en de normering (strijd tegen CO-vergiftiging, nieuwe regels door de goedkeuring van de Huisvestingscode) van de bestaande woningen.

De postnummers met betrekking tot het actieterrein van de OVM's stemmen overeen met volgende gemeenten:

Referenties

BGHM : Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij - jaarverslagen